

Bob Venus: 'Niet meer het kruis, maar 'open your arms' is voor mij de kern van het geloof'

Wat is uw houvast in leven en sterven? Bekende Nederlanders geven antwoord op deze eerste vraag uit de Heidelbergse Catechismus. Vandaag: artiest en kunstenaar Bob Venus (38).

Gerald Bruins

🕒 20 september 2022, 21:18 aangepast 21 september 2022 10:00

Kunstenaar Bob Venus, in zijn atelier op de Eemlandhoeve.

(beeld Dick Vos)

HOUVAST

‘In de kerk van mijn jeugd, een baptistengemeente in Dordrecht, groeide ik op met het idee dat je als mens niet in staat bent om gelukkig te zijn en te worden en dat er een God

is die je houvast geeft. Aan Hem kun je je vastklampen. En als je dat zelf niet lukt, kun je erom bidden. Je leeft als mens in een gevallen staat.

Gek genoeg vond ik dat destijds heel fijn om te geloven, want ik wist niet beter dan dat. Als je in je jeugd meekrijgt dat kabouters een puntmuts hebben, dan hebben ze een puntmuts. Punt. Mijn hart was egoïstisch en dat geloofde ik toen. Daardoor had ik het gevoel dat ik altijd tekortschoot. Het traditionele christendom leert dat je als mens faalt – iets niet kunt – en dat je God nodig hebt, die door Jezus naar je toegekomen is. Zo ervoer ik dat ook. Ik was zondig, slecht, en faalde keer op keer.

Na mijn opleiding sociaal-cultureel werk heb ik jarenlang als jongerenwerker gewerkt voor diverse kerken. Ik zocht altijd de jongeren aan de rand op. Voor mijn laatste werkgever, De Kandelaar in Amersfoort – een vrijgemaakt-gereformeerde gemeente – organiseerde ik allerlei evenementen om niet-gelovige jongeren te trekken.

Een van de sprekers was een vrouw – nu een goede vriendin van me – die tussen neus en lippen door zei niet te geloven. Nu gebeurde dat wel vaker. Ik nodigde ook wel eens een boeddhist of een humanist uit. Ze zei er toen echter bij: 'Ik ben afgehaakt op het christelijke mensbeeld.' Dat moment zal ik nooit meer vergeten. Het raakte mij. Dat zinnetje ging met mij aan de haal. Mijn beeld dat je als mens zondig bent, dat je een redder nodig zou hebben, ging schuiven.

'De kern van het christelijk geloof is voor mij niet meer het kruis, maar 'open your arms' – leef met open armen naar anderen toe.'

Langzaam kwam bij mij het besef dat ik – en ik ben geen narcist – te mooi ben als mens om dit te geloven over mijzelf: dat ik zondig ben, continu faal, het niet kan. Het is een destructieve boodschap. Daar ben ik te kostbaar voor. Ik zou ook niet goed meer weten waarom Jezus voor mij aan het kruis zou moeten sterven.

Dat neemt niet weg dat ik nog steeds iets heb met God en ook met Jezus. De vraag of Hij wel of niet heeft bestaan, boeit mij niet meer. Hoe Hij leefde en omging met mensen – dát inspireert mij. Nog steeds leef ik met Jezus. Ik probeer op een manier naar mensen te kijken zoals Hij deed: met liefde. De kern van het christelijk geloof is voor mij niet meer het kruis, maar *open your arms* – leef met open armen naar anderen toe. Ik ben nu steeds beter in staat niet meer te oordelen.

Dat lukte me niet toen ik nog actief was in de kerk, want in elke preek zit een goed-fouts scenario. Als je wordt geleerd te denken in zwart-wit, hoe kun je dan niet oordelen?

Een jaar geleden heb ik een brief geschreven aan God. Daarin heb ik afscheid genomen van de christelijke versie van Hem. Ik schreef onder meer: 'Alles wat zich God noemt maar iets of iemand op basis van een leer buitensluit, kan voor mij geen God zijn. Alles wat zich liefde noemt, maar komt met het woord genade – waarbij er altijd één partij is die het onderspit delft en iets niet zou verdienen – roept boosheid in mij op. Alles wat over zichzelf zegt dat het de waarheid is, sluit onbewust miljoenen andersdenkenden buiten. God, als ik aan U denk, kan ik weinig met de 'persoonlijke God' van de Bijbel die de haren op mijn hoofd geteld zou hebben ...'

'Ik hoop de rest van mijn leven niets te begrijpen van God, maar altijd door Hem gefascineerd te blijven.'

broekzakformaat

Ik heb niet meer de illusie dat ik God kan of wil begrijpen. Een persoonlijke God die bij mij op schoot komt zitten of ik bij Hem – dat lijkt mij zo'n raar idee. Het christendom heeft die grote, ongrijpbare God teruggebracht tot broekzakformaat. Ik hoop de rest van mijn leven niets te begrijpen van God, maar altijd door Hem gefascineerd te blijven.

Laat Hem de wind zijn die niemand vangt, maar die altijd om ons heen is. Een continue aanwezigheid die ik niet hoeft te begrijpen of in te kaderen. God ontstaat voor mij in gesprekken, in ontroering en verwondering, in de natuur. Dagelijks voel ik Hem, op momenten dat ik liefde ervaar,

bijvoorbeeld tijdens diepgaande gesprekken met mensen. Dat klinkt vaag, maar liever dát dan: 'Kijk, hier heb je God in een doosje.'

Lees ook

Bij Bob Venus word je niet met de bijbel op je hoofd getimmerd

Ik denk dat je God zou kunnen vinden door juist geen beeld van Hem te maken. Of dat mogelijk is, weet ik niet. Ik streef ernaar. Want als ik een beeld van Hem maak, maak ik Hem klein. Waarom zou ik – ik bedoel het niet als vloek – in godsnaam God klein maken? Laat Hem het meest omvattende mysterie zijn dat er is, dat je niet kunt begrijpen maar waarover je je slechts kunt verwonderen.

En je mag heel de Bijbel van mij schrappen als je dat ene zinnetje maar laat staan: God is liefde. Hoe ik dat dan weet? Dat voel je toch! Waar ik liefde voel, ervaar ik God. Sommige mensen denken dat ik een vleermuisetende gothic ben geworden, een angstaanjagende ongelovige, een atheïst. Dat frame klopt niet. Ik heb het idee dat ik door geen beeld meer te maken dichterbij de kern van God ben gekomen: liefde.

Het was voor mij een bevrijding dat ik alleen nog maar daaruit hoef te leven. Ik ben altijd een enorme zoeker geweest. Ik heb kasten vol theologische boeken en zes bijbels naast elkaar gelezen in een poging te begrijpen wie God is. Dat heb ik losgelaten. Het hoeft niet meer. In mijn brief aan God staat dat Hij zich heeft bevrijd uit mijn hoofd. Sindsdien maak ik me niet meer zo druk om Hem. Ik kom Hem heus wel weer tegen.

Ik zal trouwens niet direct zeggen dat alle mensen deugen. Maar als mensen van wie gereformeerden zeggen dat ze geneigd zijn tot alle kwaad eens zouden weten hoe kostbaar ze zijn in Gods ogen ...

Als zij de boodschap krijgen dat ze rust kunnen ervaren in de kerk, in plaats van afwijzing, zouden ze geen geweer meer aanraken. Mensen zijn gaan geloven dat ze slecht zijn, en

daardoor doen ze slechte dingen.

Ik heb jarenlang geworsteld met depressieve gevoelens. Ik was ervan overtuigd geraakt dat ik in Gods ogen niet goed genoeg was. Er waren dingen in mijn leven die Hij niet zou willen, hield ik me voor. Dan gaf ik die in gebed aan Hem, maar er veranderde niets. Ik moest steeds aan een norm voldoen.

Inmiddels heb ik geaccepteerd dat ik een denker ben en soms een piekeraar. Iemand die graag met mensen omgaat, maar het ook nodig heeft om dagen alleen te zijn. Sinds mijn coming-out op geloofsgebied ben ik niet meer depressief. Ik ben toen ook gestopt met evenementen op het gebied van zingeving. Ik treed op als dichter en verteller op diverse podia.

In mijn atelier achter in een koeienstal op de Eemlandhoeve in Bunschoten maak ik lichtbeelden, persoonlijke portretten met touw en bloemstukken van hout. Mijn taak in het leven is om een mooi mens te zijn en om mooie dingen te maken. Het hoogste gebod is vanuit Gods liefde mijn naaste lief te hebben als mijzelf. In elk kunstwerk zit het verlangen dat een ander zich gezien weet. Volgens mij deed Jezus dat continu, mensen het gevoel geven: 'Hé, ik zie jou en ik ben er voor jou.' Ik doe niet anders.'